

SAVRŠEN DAN

MELANIJA G. MACUKO

savršen dan

Prevela
Anđela Milivojević

Mono i Manjana
2009.

Naslov originala:
Melania G. Mazzucco, *Un giorno perfetto*
Copyright © 2005 RCS Libri S.p.A., Milano
Translation copyright © 2009 Mono i Manjana
Ovo izdanje pomoglo je Ministarstvo spoljnih poslova Republike Italije

Izdavač
Mono i Manjana

Za izdavača
Miroslav Josipović
Nenad Atanasković

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Jerkov

Urednik
Vojin V. Ančić

Prevod
Andela Milivojević

Lektura
Jovana Svirac

Korice
Natalija Petrović

Tehnički urednik
Goran Skakić

Priprema za štampu
Ljiljana Pekeč

Štampa
Elvod-print, Lazarevac

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

MACUKO, Melanija G., 1966–
Savršen dan / Melanija G. Macuko ; prevela Andela Milivojević. –
Beograd : Mono i Manjana, 2009 (Lazarevac : Elvod-print). – 352 str. ; 21 cm

Prevod dela: Un giorno perfetto / Melania G. Mazzucco.

ISBN 978-86-7804-242-3

COBISS.SR-ID 170320908

*Tamo gde je porodica, tu su
nade ove zemlje, tu je mesto
gde snovi dobijaju krila.*

Džordž V. Buš,
Govor o stanju nacije, 2004.

Oh it's such a perfect day
I'm glad I spent it with you

Oh it's such a perfect day
You just keep me hanging on
You just keep me hanging on

Just a perfect day
You made me forget myself

I thought I was
someone else
someone good

You're going to reap
just what you sow
You're going to reap
just what you sow
You're going to reap
just what you sow
You're going to reap
just what you sow

LU RID

Oh, kakav savršen dan
Drago mi je što sam ga proveo s tobom

Kakav savršen dan
Zahvaljujući tebi idem dalje
Zahvaljujući tebi idem dalje

Prosto savršen dan
Zahvaljujući tebi zaboravio sam na sebe samog

Mislio sam da sam
neko drugi
neko dobar

Ono što ćeš požnjeti je
ono što si posejao
Ono što ćeš požnjeti je
ono što si posejao
Ono što ćeš požnjeti je
ono što si posejao
Ono što ćeš požnjeti je
ono što si posejao

Rim se lagano uspavljuje dok tone u noćnu obamrlost. U daljini se razleže zvuk sirene. Poslednji autobusi, prazni i osvetljeni klize po vlažnom asfaltu, dok u nekom kiosku, prodavac sav umotan u glomaznu jaknu skuplja novine na gomilu. Ispred Ministarstva policije na Viminalu nekoliko radnika u narandžastim fluorescentnim prslucima popravlja gasovodne cevi. Uključili su reflektor koji svojom utvarnom belinom ranjava magličastu tamu. Tu i tamo zapišti plamen praskavog gasa, bacajući iskričave varnice. Policijska kola, čija sirena nenasosno cvili, jure uz ulicu Kavur, prolaze pored bazilike i usnulih beskućnika po klupama, skreću desno i ulaze u ulicu Karlo Alberto.

Reflektor baca plavičastu senku na dva crnca ili Magrebinca, možda Indijca, koji ubrzavaju korak, sklanjajući se pred kombijem u punoj brzini. Ulica je široka, brojevi na tablama jedva se naziru pod žučkastim polusvetlom ulične rasvete. Policijska kola pretiču automobile koji se kreću u dve trake, prolazeći pored kontejnera za đubre i jednog pomoćnog radnika koji iz obližnjeg restorana nosi dve crne vreće za đubre. Izlaze na Trg Vittorio, ne znajući tačno gde se nalazi broj 17. Prolaze pored dvorišnih stanova, iz jednog od njih dopiru odjeci nekakve svađe i zveckanje polomljenog stakla. Kreću ponovo ulicom Karlo Alberto u suprotnom smeru. Zgrade su visoke, glomazne, ulice nekako čudnovato prave. Na kraju ulice, piramidalni vrh zvonika crkve Santa Marija Mađore nadvija se poput uljeza iz neke druge epohe. Prodavnice odeće s jeftinom kineskom robom i bezvrednom bižuterijom, frizerski salon koji drži neka Nigerijka specijalizovana za afro-frizure, telefonski centar odakle se mogu zvati Pakistan i Filipini po najpovoljnijim tarifama, jedna starovremenska berbernica koja je nadživela sve promene u kraju, hoteli s dve i tri zvezdice za turiste bez prevelikih očekivanja. Policajci prolaze mnogo puta pored istih zgrada, istih prodavnica, istih natpisa, pre nego što shvate da je zgrada koju traže ista ona u kojoj je smešten i hotel

Jubileum – neonska reklama baca na trotoar sablasnu svetlosnu senku.

Policajac pokazuje na broj 17, zadovoljan što je baš on uspeo da ga nađe. Ko bi uopšte želeo da živi u broju 17? Neko ko nije sujeveran. Neko koga prati sreća. Staklena vrata uokvirena aluminijumskim ramom, postavljena na vrhu strmog stepeništa, zatvorena su. Viši policajac izlazi iz kola, a njegov pomoćnik, tek pristigao u prestonicu iz neke provincijske rupe, prati ga poslušno, krotko, pun želje da se pokaže u najboljem svetlu. Nisu mu rekli šta se dogodilo u broju 17, samo da je neki sused prijavio da je čuo krike – tuču i sumnjive prigušene zvukove, a oni su odmah pohitali.

U hotelskom holu nema nikoga – iza pulta na recepciji tabla s ključevima je prazna: izgleda da se gosti hotela nisu prepustili čarima noćnog života Rima i da su već u svojim sobama. Na interfonu stambene zgrade, može se pročitati poneko strano ime, možda poljsko, a onda i jedno ime koje mu zvuči poznato, ispisano flomasterom na izbledelom parčetu papira, jedva čitljivo: BUONOKORE. Viši policajac se nada da to nije *taj* Buonokore. On je dobar, on je jedan od nas. Uostalom, to prezime je često. Pošto su staklena vrata zatvorena, pritiska sve tastere na interfonu. Čuje odjek pištavog zvuka kako se razleže kroz utihnule stanove. Zgradu upravo renoviraju, donji deo fasade prekriven je skelama zaklonjenim ogromnim platnenim panoom, na kome jedan čuveni golman brani penal, odbija loptu prema prečki vinuvši se u nebo sa savršenom gipkošću. Pošto je on navijač *Rome*, taj savršeni golmanov potez liči mu na namernu provokaciju i drago mu je što ne živi tu i što ne mora to da gleda svaki dan. Divovski platneni golman zaklanja prozore, roletne i svetlost koja se provlači kroz kapke. Možda svetlosti i nema jer su svi usnuli, u blaženom miru, a onaj nervozni tip očigledno je zvao zato što pati od nesanice pa zagorčava život susedima i organima javnog reda. Kakav baksuz, taj poziv pristigao je baš u ponoć, kad se spremao da završi smenu. Niko ne odgovara. Ponovo zvoni, dugo. Noć je nekako pusta, maglovita, a ta ulica je neprirodno mrtva, ukrašena promrzlim stablima, ispresecana varljivim i nemim senkama, utonula u tišinu koja se u tami čini beskrajnom. „Šta ćemo ako ne otvori“, pita zabrinuto policajac. Nadređeni mu ne odgovara. „Jeste li to

vi“, mrmrlja konačno jedan pospani glas. „Jeste li vi zvali? Policija, otvarajte.“

Traže lift, ali njega nema. Dvojica policajaca, teško dišući, penju se strmim stepeništem, prolazeći duž belih zidova sa otiscima obuće. Naziru mračne hodnike koji se gube u tami: prolaze pored mnogih vrata, neka se jedva drže na šarkama, druga su propala, treća izgrebana. Obaveštenje o sastanku kućnog saveta okačeno na svakom spratu uzaludno traži nečiju pažnju. Na dnevnom redu: prokišnjavanje s terase na vrhu zgrade u potkrovlje. Ta zgrada je najviša u ulici. Nikad da stignu do kraja stepeništa. Na šestom spratu, promalja se iza poluotvorenih vrata njuška psa koji cvili i voštano lice muškarca koji je zvao 113, jednog kepeca u majici na bretele i papučama, iz čijeg izraza lica izbija neutaživa glad za krvlju, slavom, intervjuima. Susedi koji skoro nikad ne gledaju svoja posla, a nikakve koristi od njih kad se dogode grozne nesreće. „Ovde, u broju 27“, mumla sused, uplašen pri pogledu na uniforme i u strahu da se ne obruka. „Učinilo mi se da sam čuo kako neko zove u pomoć, ali posle toga više ništa nisam čuo, izvinite, možda mi se samo učinilo.“ Policajac teško diše, glasno se bori za vazduh. Njegov stariji kolega briše cipele o otirač u obliku mačke. U uglu se nalazi kencija prašnjavih listova. Zemlja u saksiji je suva, skorila se i pretvorila u ispućalo grumenje tvrdo kao beton: biljka umire od žeđi. Inspektor zvoni na vrata stana 27. Zuri tupo u mesinganu pločicu: slova prezimena BUONOKORE polako se gube, izgrizena korozijom. „Šta ćemo? Niko ne odgovara“, mrmrlja policajac.

Iz stana 27 dopiru nekakvi glasovi – nekakavo nejasno žamorenje. Ko je unutra? Nekada su svi živeli ovde, kaže sused – deca su pravila paklenu buku, vozila su rolšue na terasi, a nije bilo svrhe da se žali Buonokoreu, tom siledžiji koji se ponašao kao bog otac, a onda ih je majka odvela i više ih nije video. Ali ovo nisu dečji glasovi. Iz stana dopire nekakva jednolična melodija – poput žalopojke. To je muški glas, nema sumnje. Možda se Buonokore napio ili je premoren pa ne može da se javi na telefon ili otvori ta prokleta vrata. Možda se igrao službenim pištoljem, pa je slučajno opalio. Ali pet metaka? Sused tvrdi da ih je čuo najmanje pet.

„Jeste li sigurni da je u pitanju bila pucnjava?“ „Pa, ne bih baš mogao da se zakunem“, povlači se sused, „zvučalo je nekako prigušeno, kao da je pucao kroz jastuk.“ Potom, u naletu samozadovoljstva, dodaje

„ali ja idem u lov na šljuke, znam dobro kako odjekuje pucanj. Čuo sam neki ženski glas, vikao je *upomoć, upomoć, pomozite mi*. Nisam to sanjao.“ „Je li neko izašao posle?“ „Ne, niko. Čuo bih da su se vrata zatvorila. Ovde se sve čuje, zidovi su kao od kartona. Njih dvoje su se stalno svađali, gađali se tanjirima, flašama, pepeljarama, jednom sam zvao i karabinjere, ali već neko vreme sve je mirno jer ga je ona napustila.“

„Vrati se do kola i traži uputstva“, naređuje mu viši policajac. Guštera čeka ponovno uspinjanje stepenicama i prizor letećeg golmana protivničkog tima koji se smeje u brk navijačima *Rome*. Seda na stepenice i pali cigaretu. Žar svetluca u mraku. Čeka. Ne zna šta se dogodilo iza tih vrata. Da li je njegovo prisustvo korisno, nužno, izlišno ili čak štetno. Nепrestano gleda na sat. Minuti kao da se zaustavljaju na brojčaniku. Vreme je zaglavljeni mehanizam. Ništa se ne dešava. Nema ni koraka, ni glasova – nikakvog zvuka. U tišini koja sve preplavljuje, čuje potmule otkucaje svog srca. Ima utisak da iz tog stana čuje zvuk zaustavljenog života, ravnodušnog i zlokobnog.

NOĆ

*Jest, proći će vreme, vreme koje sve
rešava, i uspostaviće se pređašnji
odnosi, to jest uspostaviće se utoliko
da ja neću osećati pometenost u toku
svoga života. Ona mora biti nesrećna,
ali ja nisam kriv,
i stoga ja ne mogu biti nesrećan.¹*

Lav Tolstoj, *Ana Karenjina*

¹ Lav Nikolajevič Tolstoj: *Ana Karenjina*, Prosveta, 1978, prevod Zorke Velimirović, str. 379. (Prim. prev.)